

DEKOLONIZACJE DECOLONIZATIONS

GALERIA STUDIO

WYSTAWA / EXHIBITION
14.05-24.07.2022

PAŁAC KULTURY I NAUKI,
PLAC DEFILAD 1, WARSZAWA
PALACE OF CULTURE AND SCIENCE,
DEFILAD SQUARE 1, WARSAW

STUDIO | 50
LAT
teatrgaleria

Nancy Spero *Helikopter/Ofiara II / Helicopter/Victim II*, 1968, tusz i gwasz na papierze / ink and gouache on paper, 100 x 63 cm © DACS, dzięki uprzejmości / courtesy Galerie Lelong & Co.

Różne dekolonizacje. I różne ich rozumienia. Artystki i artyści, których prace znalazły się na wystawie, miały, mieli i mają odrębne wizje świata. Coś jednak ich łączy. Podobne intuicje i pragnienia, zbieżne odczucia i refleksje. Chęć uczestnictwa. Protestu. W ciągu dwóch dekad, od lat 60. do lat 70. XX wieku, nastąpiło dialektyczne spięcie dwóch procesów: postępującego demontażu globalnych systemów kolonialnej zależności i przebudowy mentalności i obyczajowości społeczeństw na Zachodzie. Symbolem tych zmian jest rok 1968. Nam chodzi jednak nie tylko o ten rok i nie tylko o Paryż czy Berlin. Sięgamy za żelazną kurtynę i obserwujemy postawy artystów na przykładzie Polski. Zastanawiamy się nad tym, jaki wpływ procesy dekolonizacyjne mają na dzisiaj powstającą sztukę. Wpływ wojny w Wietnamie oraz światowego procesu dekolonizacji na społeczeństwa i kulturę krajów socjalizmu jest zdecydowanie mniej rozpoznany. Jeśli przyjąć perspektywę postkolonialną, podziły Wschód–Zachód czy komunizm–kapitalizm tracą na znaczeniu, nabierają go natomiast różnice między zamożną, lub po prostu stabilną, Globalną Północą a eksploatowanym Globalnym Południem. To lata 60. wraz z rewolucją medialną, telewizorem w każdym domu umożliwiły zerwanie zastony, mocniejszej niż

Various decolonizations. And various understandings of them. The artists, whose works are included in the exhibition, had, or still have, separate visions of the world. However, they share something. Similar intuitions and desires, convergent feelings and reflections. Willingness to participate. To protest. Over the course of two decades, from the 1960s to the 1970s, there was a dialectical confluence of two processes: the progressive dismantling of global systems of colonial dependence, and the reconstruction of the mentality and mores of societies in the West. The year 1968 is a symbol of these changes. However, we are not only concerned with that year and not only with Paris or Berlin. We reach behind the Iron Curtain and, using the example of Poland, observe the attitudes of artists. We reflect on the impact that the processes of decolonization have on emerging art today. The impact of the Vietnam War and the global decolonization process on the societies and cultures of socialist countries remains under-recognized. If we take a post-colonial perspective, the East–West or communism–capitalism divide loses its meaning in favor of the emergence of a growing distance between the prosperous Global North and the exploited Global South. The media revolution of

żelazna kurtyna – w ciągu sekundy do domów na całym świecie dotarły drastyczne i przerażające obrazy. Wojna w Wietnamie, okrucieństwa dyktatury w Iranie, zamach w Chile obudziły szeroką, międzynarodową kulturę protestu, a w rezultacie wiele alternatywnych ruchów pokojowych, w które znów z kolei włączały się nowe fale feminizmu, ruchu gejowskiego, walki o równouprawnienie ze względu na kolor skóry, pochodzenie i gender. Ogromną rolę odegrały w tych wystąpieniach media, które bywały zapalnikiem manifestacji. Jest niezwykle charakterystyczne, że w Niemczech kulminacją zamieszek była demonstracja w kwietniu 1968 roku w Berlinie pod koncernem prasowym Springera. I to właśnie media, a więc sposób przekazywania informacji, jej odbierania, konfigurowania, jest między innymi tematem sztuki powstającej w reakcji na te procesy.

Niezależnie od zimnowojennej polaryzacji, w wielu krajach, zarówno kapitalistycznych, jak i socjalistycznych, powstawała wizualna kultura protestu. Stanowisko artystów było tak wolnościowe, jak progresywne, nastawione na kontakt i wymianę, a do języka tego typu sztuki należały jednocześnie kolaż i montaż, serigrafia i fotografia, konceptualizm i performance. W 1959 roku w Nowym Jorku Boris Lurie, Sam Goodman i Stanley Fisher założyli ruch NO!art, który sprzeciwiał się konsumeryzmowi, purytanizmowi i seksizmowi. W 1960 roku we Francji, w reakcji na gwałty francuskich żołnierzy w Algierii, Jean-Jacques Lebel namalował *Obraz antyfaszystowski*. Dalszym rozwinięciem były organizowane przez Lebela i Alaina Geoffroy pokazy z cyklu *Anti-Procès* i performance *Pour conjurer l'esprit de catastrophe* [Egzorcyzmując ducha katastrofy] z 1962 roku. W roku 1970 Art Workers' Coalition manifestowała przed *Guerniką* Picassa na wystawie w Museum of Modern Art w Nowym Jorku. W krajach socjalizmu artyści włączający się w nurt krytyki neokolonializmu szukali trzeciej drogi pomiędzy oficjalnym dyskursem „walki o pokój” a zbyt neutralnym politycznie językiem neoawangardy. W 1969 roku Andrzej Strumiłło znalazł się na froncie wojny w Wietnamie, obserwując ją z okopów Wietnamu Północnego. W 1968 roku Grzegorz Kowalski jedzie w podróż na kontynent amerykański i staje się świadkiem tłumienia buntu studentów w Meksyku. Na przełomie 1970 i 1971 roku przebywa w USA, gdzie tworzy cykl serigrafii *Kalendarz*, gdzie każdy miesiąc ma swój odpowiednik wizualny w postaci montażu inspirowanych wizerunkami medialnymi i reklamą. Przemoc okazuje się kosztem utrzymania porządku, także w zachodnich demokracjach. W 1973 roku Alfred Lenica po zamachu na Salvadora Allende tworzy ekspresyjny i monumentalny cykl obrazów *Chile, Chile...* W 1975 roku polska grupa performerska SAB tworzy performance *Gra*, rozdając ulicznym widzom, przypadkowym przechodniom zdjęcie z masakry jeńców w Bangladeszu, publikowane w magazynie „Paris Match”.

the 1960s, a television in every home, made it possible to break the veil, stronger than the Iron Curtain—in just seconds, drastic and horrific images reached homes all around the world. The war in Vietnam, the atrocities of the dictatorship in Iran, the junta's coup in Chile, all awakened a broad, international culture of protest, and as a result, a number of alternative peace movements, which again and again included new waves of feminism, the gay rights movement, struggles for equality based on skin color, and gender. The media played a huge if not decisive role in these demonstrations, sometimes even igniting them. It is quite remarkable that in Germany the riots culminated in the April 1968 demonstration in Berlin below the Springer press offices. And the way information is transmitted, received, and configured, became one of the subjects of the art created in reaction to these processes.

Regardless of the Cold War polarization, a visual culture of protest was emerging in many countries, both capitalist and socialist. The artists' position was as much liberatory as it was progressive, focused on contact and exchange, and the language of this type of art included collage and montage, screenprinting and photography, conceptual art and performance, all at once. In 1959 in New York, Boris Lurie, Sam Goodman and Stanley Fisher founded the NO!art movement, which opposed consumerism, puritanism and sexism. In 1960 in France, in reaction to brutal violence on civilians, including rapes by French soldiers in Algeria, Jean-Jacques Lebel painted *Anti-Fascist Painting*. This was further developed by Lebel and Alain Geoffroy in the *Anti-Procès* series and a 1962 performance *Pour conjurer l'esprit de catastrophe* [Exorcising the Spirit of Catastrophe]. In 1970, the Art Workers Coalition demonstrated in front of Picasso's *Guernica* at an exhibition at the Museum of Modern Art in New York. In socialist countries artists joining the current of criticism of neo-colonialism looked for a third way between the official discourse of the “fight for peace” and the too politically neutral language of the neo-avant-garde. In 1969 Andrzej Strumiłło found himself on the front lines of the Vietnam War, observing it from the trenches of North Vietnam. In 1968 Grzegorz Kowalski went on a trip to Latin America and became a witness to the suppression of a student revolt in Mexico. At the turn of 1970 and 1971 he stayed in the USA and created a series of screenprints titled *Calendars*, where each month has its visual counterpart in the form of a montage inspired by media images and advertising. Violence also turned out to be the cost of maintaining order in Western democracies. In 1973, in response to the assassination of Salvador Allende, Alfred Lenica created the expressive and monumental series of paintings *Chile, Chile...* In 1975 the Polish performance group SAB created the performance *Game*, distributing a photo of the massacre of prisoners of war in Bangladesh, published in the magazine “Paris Match,” to a street audience and random passersby.

Wskazujemy również na wydarzenia artystyczne nie tak oczywiste, mówiące w mniej bezpośredni sposób o konfliktach, jednakże presja na jednostkę i problem dominacji ideologicznej jest ich kontekstem i podłożem. W 1963 roku w Gallery: Gertrude Stein w Nowym Jorku Yayoi Kusama zaprezentowała swoją pierwszą instalację przestrzenną *Aggregation: One Thousand Boats Show*. Wyrażając seksualny lęk, jednocześnie stworzyła metaforę emigracji, prefigurację obrazu tzw. *boat people*. W 1966 roku Jarosław Kozłowski tworzy prace mówiące o cielesności, o oporze ciała wobec zawłaszczeń ideologicznych i społecznych, prace te stają się ukrytym punktem odniesienia jego krytycznego konceptualizmu z lat 70. Artyści przełamywali bariery narodowe, polityczne, mentalne. W 1976 roku do Galerii Studio w Warszawie przyjechał Wolf Vostell z cyklem prac *Olympiade*, poświęconym ofiarom wojny w Wietnamie. Lewicowy kontrkulturowy artysta znalazł pełne zrozumienie w tej stosunkowo mało kontrolowanej przez oficjalną politykę artystyczną instytucji. Zdajemy sobie sprawę, że sama dekolonizacja jest procesem niejednokrotnie trudnym i bolesnym i nie jest równoznaczna z wybawieniem. Leandro Mbomio Nsue, artysta urodzony w Gwinei – hiszpańskiej kolonii w Afryce, przez wiele lat walczył o niepodległość kraju. Jednak kiedy w 1979 roku rządy, w już wyzwolonej Gwinei Równikowej, przejął dyktator Teodoro Obiang, Nsue wszedł do rządu, legitymizując władzę militarnej junty. Przyjęta przez nas perspektywa pozwala zauważyć także i te procesy, które decydują o zmianie globalnego obrazu sztuki tych dekad.

Wystawę „Dekolonizacje” można traktować jako wkład do badań kulturą lewicową, także w krajach socjalizmu, powstająca w obliczu zmian dekolonizacyjnych. Z pewnością kultura ta trwa nadal i dziś, przybierając nowe formy. Dlatego też do wystawy włączamy prace tych artystów, którzy jak Astrid Klein lub Przemysław Branas nie mówią w sposób bezpośredni o wojnie w Wietnamie, ale stają w obliczu konsekwencji ówczesnych konfliktów. W roku 2011 wybuchła wojna domowa w Syrii. Z Bliskiego Wschodu, jak i z Północnej Afryki, uchodzą nowe fale uchodźców. W roku 2020 po przewrocie w Afganistanie dołączył do nich kolejny naród. Haiti do dzisiaj nie może wyjść z kolonialnego długu. Pandemia pogłębiła nierówności. W lutym 2022 roku Federacja Rosyjska dokonała zbrojnej agresji w Ukrainie, do Polski napływają uchodźcy z tego ogarniętego wojną kraju. W chwili, gdy otwieramy wystawę, jest ich w Polsce ponad dwa miliony. Także nam, jak w dekadach, które są tematem wystawy, jak i dzisiaj, potrzebna jest dekolonizacja umysłu.

DOROTA JARECKA
PAULINA OLSZEWSKA

We also point to artistic events that are less obvious, or speak less directly about specific conflicts, but have pressure on the individual and the problem of ideological domination as their context and foundation. In 1963, at the Gallery: Gertrude Stein in New York, Japanese artist Yayoi Kusama presented her first spatial installation *Aggregation: One Thousand Boats Show*. Expressing sexual anxiety, she simultaneously created a metaphor of emigration, a prefiguration of the image of the so-called boat people fleeing chaos-ridden Vietnam. In 1966, Jarosław Kozłowski created works that spoke of corporeality and the resistance of one's own body to ideological and social appropriation, these works becoming an implicit reference point for his critical conceptualism of the 1970s. Artists broke down national, political, and mental barriers. In 1976, Wolf Vostell came to Warsaw's Galeria Studio with a series of works called *Olympiade*, dedicated to the victims of the Vietnam War; this left-wing counterculture artist found full understanding in this relatively uncontrolled institution of official art policy.

We are aware that decolonization itself is a process, and not a state of salvation. Leandro Mbomio Nsue, an artist born in Guinea, then a Spanish colony in Africa, fought for the independence of the country for many years. However, when dictator Teodoro Obiang took over the liberated Equatorial Guinea in 1979, Nsue entered his government legitimizing the military and authoritarian rules. The perspective we have adopted allows us to also observe such processes, which undoubtedly determine the global image of the art of these decades.

The exhibition “Decolonizations” can be seen as a contribution to research on leftist culture, including that in socialist countries. Certainly, this culture continues even today, taking on new forms. Hence, we include in our research the works of those artists who, like Astrid Klein or Przemysław Branas, do not speak directly about the war in Vietnam, but face the consequences of conflicts of this time. In 2011, civil war broke out in Syria, with new waves of refugees escaping from the Middle East, as well as from North Africa. In 2020, after the coup in Afghanistan, another nation has joined them. Haiti to this day cannot recover from its colonial debt. The pandemic has deepened inequality. In February 2022 the army of the Russian Federation invaded Ukraine. At the moment of writing there are over 2 million Ukrainian refugees in Poland and this number will continue growing. As in the decades that are the subject of this exhibition, a decolonization of the mind is needed today.

DOROTA JARECKA
PAULINA OLSZEWSKA

Art Workers' Coalition, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Nowym Jorku, 3 stycznia 1970 / Museum of Modern Art, New York, January 3, 1970. Fot. / photo. Jan van Raay

Alfred Lenica, *Chile, Chile...*, 1973, kolaż i farba olejna na płótnie / collage and oil on canvas, 146 x 194 cm. Kolekcja Grzegorza Króla / Grzegorz Król Collection

Piotr Kunce, *Rzeźnia / Slaughterhouse*, 1972, litografia / lithograph, 68 x 90 cm. Kolekcja Galerii Studio w Warszawie / Galeria Studio Collection in Warsaw

Boris Lurie, *Bleed Series 1*, 1969–1973, akryl na odbitce ksero / acrylic on Xeroxed paper, 43,18 x 27,94 cm. Boris Lurie Art Foundation

Yayoi Kusama, *Aggregation: One Thousand Boats Show*, 1963, offset / offset print, 76,2 x 111,76 cm. Boris Lurie Art Foundation

Frémez, *Modelka i Wietnamka / Model and Vietnamese Woman*, 1967, sitodruk / silkscreen print, 52,5 x 70 cm. Muzeum Plakatu w Wilanowie Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie / Poster Museum in Wilanów – National Museum in Warsaw

PROGRAM WYDARZEŃ EVENT PROGRAMME:

10 MAJA / MAY 2022

19:00, debata z udziałem Wiktora Bagińskiego, Patrycji Sasnal, Agnieszki Sobolewskiej, Przemysława Wielgosza, „Dwie granice. O rasie i rasizmie we współczesnej Polsce” Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie
7pm, „Two Borders: Race and Racism in Today’s Poland,” a discussion at the Museum of Modern Art with Wiktor Bagiński, Patrycja Sasnal, Agnieszka Sobolewska, and Przemysław Wielgosz

14 MAJA / MAY 2022

18:00–24:00, otwarcie wystawy w ramach Nocy Muzeów
6:00–12:00 pm, exhibition opening as a part of the Night of the Museums event

15 MAJA / MAY 2022

13:00, po wystawie w języku ukraińskim oprowadza Yuliia Maslak
1 pm, a guided tour around the exhibition in Ukrainian by Yuliia Maslak

22 MAJA / MAY 2022

13:00, po wystawie oprowadza Magda Lipska, kuratorka Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie
1 pm, a guided tour around the exhibition by Magda Lipska, curator at the Museum of Modern Art in Warsaw

29 MAJA / MAY 2022

13:00, oprowadzanie Pauliny Olszewskiej, kuratorki wystawy
1 pm, a curatorial tour around the exhibition by Paulina Olszewska

5 CZERWCA / JUNE 2022

13:00 oprowadzanie Doroty Jareckiej, kuratorki wystawy
1 pm, a curatorial tour around the exhibition by Dorota Jarecka

7 CZERWCA / JUNE 2022

19:00, wykład Michała Pospiszyla, „Dekolonizowanie bagien”
7 pm, “Decolonizing the Swamps,” a lecture by Michał Pospiszyl

21 CZERWCA / JUNE 2022

19:00, spotkanie z Mariją Hoyin, ukraińską artystką autorką projektu fotograficznego „Peryferia”
7 pm, meeting with Mariya Hoyin, an artist from Ukraine and author of the photographic project „Peripheries”

26 CZERWCA / JUNE 2022

13:00, po wystawie w języku ukraińskim oprowadza Yuliia Maslak
1 pm, a guided tour around the exhibition in Ukrainian by Yuliia Maslak

27 CZERWCA / JUNE 2022

19:00, wykład Tomasza Szerszenia, „Wojna. Dziadek. Mikro-opowieść.”
7 pm “The War. My Grandfather: a Micro-narration,” a lecture by Tomasz Szerszeń

12 LIPCA / JULY 2022

19:00, spotkanie z Sergine André, artystką z Haiti i prezentacja jej twórczości
7 pm, a meeting with Sergine André, an artist from Haiti, and presentation of her work

17 LIPCA / JULY 2022

13:00, po wystawie oprowadza Maria Prokesz, kurator programu wydarzeń towarzyszących
1 pm, a guided tour around the exhibition by Maria Prokesz, curator of accompanying event programme

19 LIPCA / JULY 2022

19:00, spotkanie z Ton Van Anh na temat społeczności wietnamskiej w Polsce i prezentacja filmu dokumentalnego „Warszawiacy”
7 pm, a meeting with Ton Van Anh about the Vietnamese society in Poland accompanied by the screening of her film “Varsovians”

GALERIA STUDIO

DEKOLONIZACJE DECOLONIZATIONS

Art Workers' Coalition // Przemysław Branas // Wolfgang Frankenstein // Frémez // Sam Goodman // Pham Hào // György Kemény // Astrid Klein // Grzegorz Kowalski // Jarosław Kozłowski // Piotr Kunce // Yayoi Kusama // Jean-Jacques Lebel // Alfred Lenica // Boris Lurie // Leandro Mbomio Nsue // Ulrike Ottinger // Boris Reshetnikov // Alfredo Rostgaard // Nancy Spero // Phan Thông // Emilio Vedova // Wolf Vostell // Grupa SAB / SAB Group // Andrzej Strumiłło // Jerzy Ryszard „Jurry” Zieliński

Kuratorki / Curators: Dorota Jarecka, Paulina Olszewska
Projekt przestrzeni / Exhibition design: Krzysztof Skoczylas
Produkcja / Production: Ewa Grzebyk, Anna Baca, Paulina Olszewska
Program edukacyjny / Education programme: Maria Prokiesz
Opieka konserwatorska / Conservator: Martyna Wilkowska
Montaż / Installation: Realizacja wystaw
Promocja / PR: Marta Sputowska, Majka Dulczyńska
Tłumaczenia / Translation: Daniel Malone
Przy współpracy / Supported by: Boris Lurie Art Foundation New York

Specjalne podziękowania / Special thanks to:

The Wolf Vostell Estate, Rafael Vostell, Ulrike Ottinger, Sprüth Magers, Galerie Lelong & Co., Kunstsammlung Pankow, Berlin, Grzegorz Król, Grzegorz Kowalski, Jarosław Kozłowski, Pola Magnetyczne Gallery, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowe w Warszawie, dr Sandrina Khaled, Erika Hoffmann-Koenige, Paweł Pachciarek, Victoria Miro London, Muzeum Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Więcej na / More on:

www.teatrstudio.pl/galeria
facebook.com/galeriastudiowarszawa
instagram.com/galeriastudiowarszawa

Wystawa czynna od wtorku do niedzieli 12:00–19:00
Exhibition hours: Tuesday to Sunday 12 PM–7pm

Galeria Studio im. J. Grzegorzewskiego
Teatr Studio im. S.I. Witkiewicza
Pałac Kultury i Nauki, Plac Defilad 1, Warszawa

Partnerzy:

Transport:

STUDIO | 50
LAT
teatrgaleria

BORIS LURIE
ART FOUNDATION

**THE WOLF
VOSTELL ESTATE**

ulrike ottinger

ANG
#art
serwis